

Sunnfjord
kommune

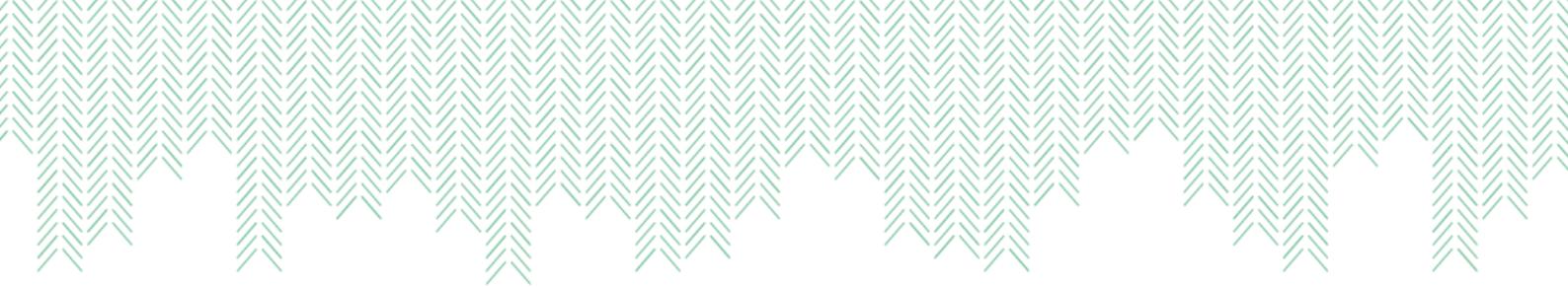
Grunnlag for klimabudsjett

Kunnskapsgrunnlag og analyse

Vedlegg til økonomiplan 2024-2027

Versjon 1.0, 10. mai 2023

Innhold

Grunnlag for klimabudsjet.....	1
1. Samandrag.....	3
2. Handlingsprogram 2019-2022	5
3. Klimarekneskap.....	7
4.1 Kommunen som verksemd – klimafotavtrykk.....	8
4.2 Kommunen som geografisk område – direkte utslepp.....	9
4.3 Kommunen som samfunn – klimafotavtrykk	11
4.4 Skog og annan arealbruk	13
5 Tiltaksanalyse	15
5.1 Kvantifisering av utsleppseffekt og kostnader.....	15
5.2 Tiltak i kommunen som verksemd	16
5.3 Tiltak i kommunen som geografisk område	21
5.4 Tiltak i kommunen som samfunn	24
5.5 Tiltak innanfor skog og annan arealbruk.....	26
5.6 Klimatilpassing, naturmangfold og andre tema	27
6 Mål og tiltaksbanar	28
Referansar	31

Websak 20/4934

Illustrasjon framsida: Gregory Idehen

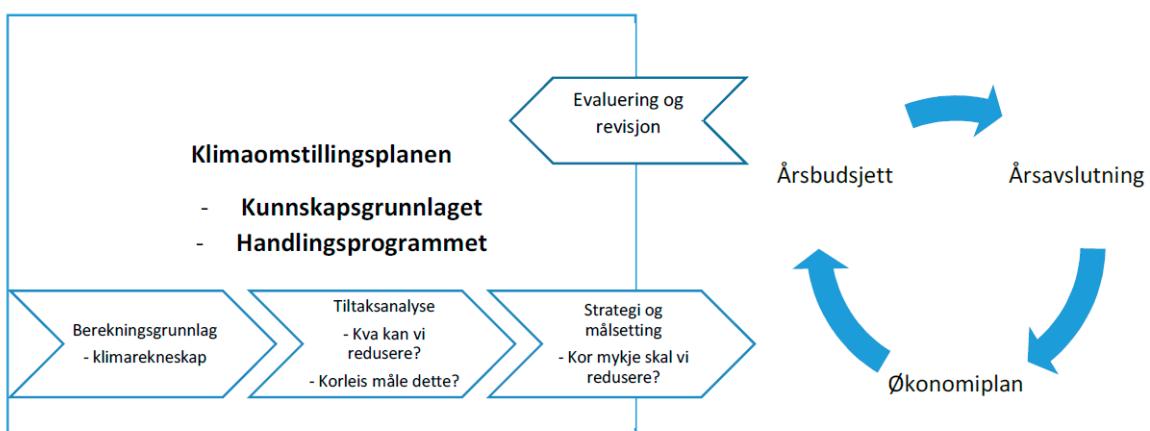

1. Samandrag

Kommunestyret sitt vedtak 24.09.2020, sak KST-074/20:

«Kommunestyret vedtek innføring av klimabudsjetten som ein del av økonomiplanen 2022-2025 og årsbudsjettet 2022, i tråd med kommunedirektøren sitt framlegg til framdriftsplan.»

Etter vedtaket har klimabudsjettet vore drøfta i formannskapet og utvalet for samfunn, kultur og næring ved fleire høve. Dei politiske signala danner eit viktig grunnlag for mål, strategiar og tiltak i klimabudsjetten. Etter siste politiske orientering i mars 2022, har kommunedirektøren utarbeidd eit endeleg forslag. Dette dokumentet er grunnlaget for klimabudsjetten i handlings- og økonomiplanen for Sunnfjord kommune 2024-2027.

Mål for Sunnfjord kommune

I 2030 er dei direkte klimagassutsleppa redusert med 40 % i høve til 2021.

Tiltak

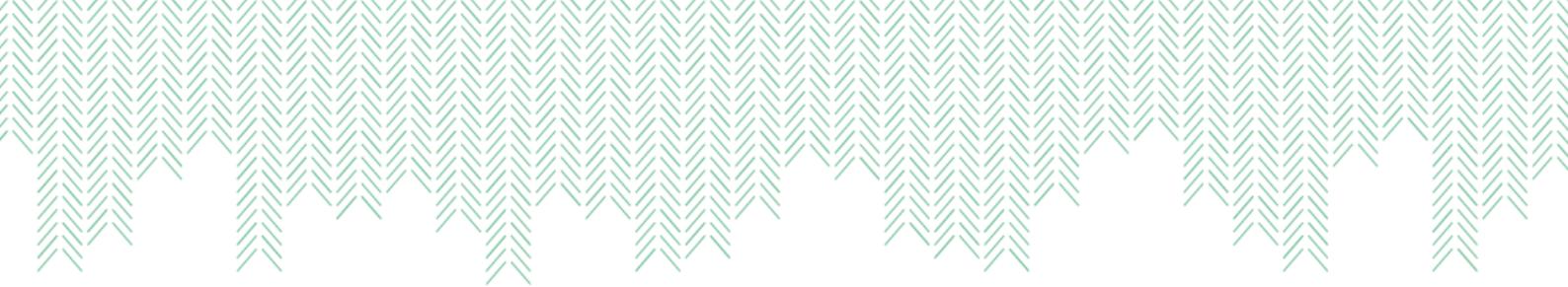
Tiltaka i klimabudsjettet erstattar handlingsprogrammet for klimaomstilling 2019-2022 og skal gjennomførast i økonomiplanperioden 2024-2027. Framdrift og tiltakslista skal evaluerast og reviderast årleg som ein del av årshjulet. Gjennomføring av tiltaka føreset tilstrekkelege ressursar og finansiering. Måloppnåing er samtidig avhengig av nasjonal klimapolitikk og verkemidlar i tråd med tiltak og føresetnader i Klimameldinga – Meld. St. 13 (2020-2021) og Regional plan for klima 2022-2035.

Finansieringsbehov 2024-2027

I økonomiplan for 2023-2026 er det avsett 300 000 i investering per år til oppfølging av klimaomstettingsplanen. Desse midlane inngår i oversikta nedanfor.

Tala er anslag i runde summer. Det er ei stor utfordring å rekne ut tiltakseffekten i CO₂-ekvivalentar og kostnader. Mange ulike faktorar gir stor usikkerheit, til dømes statlege og fylkeskommunale verkemidlar, både juridiske og økonomiske. Prisnivået i framtida på drivstoff, straum, varer og tenester er og avgjeraende.

Det er samtidig lite føremålstenleg å grave seg ned i detaljerte utrekningar som kanskje ikkje held vatn. Det gjeld å skape handlekraft og kunne utnytte potensialet der det finst, særleg der det er vinn-vinn-utsikter for økonomi, effektivisering og miljø. Då må ein ha tilgjengelege midlar på investering og drift. Delvis som stimuleringstilskot til eksterne initiativtakrar og delvis interne. Eit døme er finansiering av meirkostnader ved berekraftig profil på nye Sande skule.

Oppsummering av finansieringsbehovet for prioriterte tiltak i dette dokumentet:

Tiltak	2024	2025	2026	2027	24-27	Ansvar
Grøn innkjøpsstrategi	100	100	100	100	400	Kommuneleiing
Mobilitetsstrategi	300	300	300	300	1 200	Landbruk og miljø
Sirkulære Sunnfjord	300	300	300	300	1 200	Landbruk og miljø
Arealbruk	200	200	200	200	800	Areal- og byggesak
Total finansiering drift*	900	900	900	900	3 600	
Grøn innkjøpsstrategi	300	300	300	300	1 200	Kommuneleiing
Grøn reisepolicy	100	100	100	100	400	Kommuneleiing
Elektrifisering av kommunal bilpark	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000	Teknisk drift
Total finansiering investering*	3 400	3 400	3 400	3 400	13 600	
Ekstern finansiering	200	200	200	200	800	

*Tala for investering er ink. mva. og eks. mva. for drift, oppgitt i 1000 kr.

Gjennomføring av denne tiltakspakka vil i stor grad bidra til å nå målet om minst 40 % reduserte utslepp innan 2030. Med føresetnader om at innbyggjarar, næringsliv og offentlege instansar samarbeider om å dra i same retning.

Det er og andre tiltak i gjeldande økonomiplan som er klima-relaterte. Til dømes energieffektivisering av kommunale bygg og naturskadeførebygging. Desse inngår ikkje i dette klimabudsjettet. Andre tema som naturmangfold og klimatilpassing er ikkje nærmere vurdert i denne omgang.

2. Handlingsprogram 2019-2022

Den første utgåva av handlingsprogrammet blei vedteken saman med klimaomstillingssplanen i 2019, og omfattar 31 tiltak fordelt på 9 ulike sektorar.

Tiltak	Handlingsprogram 2019-2022, status des 2022 grøn = utført, lysegrøn = starta, rosa = ikkje starta
1	Lage ENØK-plan i Sunnfjord kommune
2	Auke tilrettelegging og tilknytingsplikt for fjernvarme i Sunnfjord kommune
3	Auke bruken av solenergi både i kommunale bygg og hos private aktørar
4	Greie ut potensialet ved å sette av eigne stillingsressursar som jobbar med ENØK i kommunale bygg
5	Redusere transportbehov gjennom god arealplanlegging og auka bruk av digitale løysingar
6	Auke delen innbyggjarar som går, syklar eller nytta kollektiv transport i Sunnfjord kommune
7	Auke tal ladepunkt for elbilar i Sunnfjord kommune
8	Etablere møteplass for klimaoptimal landbruksdrift og utarbeide tiltaksplan for landbruk i Sunnfjord
9	Auke bruken av tre som byggemateriale i offentlege bygg
10	Kartlegge og vurdere område for verneskog i Sunnfjord kommune
11	Kartlegge eksisterande skogs-/landbruksvegnett
12	Kartlegge friluftslivsområde
13	Utarbeide klimaprofil for Sunnfjord kommune
14	Kartlegge og klimatilpassa kommunalt vegnett
15	Kartlegge og klimatilpassa vatn og avløp
16	Kartlegge kritiske punkt i bekkar og bratte vassdrag
17	Legge gjeldande retningslinjer for miljøstandardar til grunn ved offentlege innkjøp
18	Etablere tverrfagleg ressursgruppe knytt til grøne innkjøp
19	Stimulere til grøne innovasjonsprosjekt
20	Greie ut moglegheiter for å styrke lokale verdikjeder i kommunen og regionen rundt
21	Auke tal bygg og bedrifter som er miljøfyrtaårnsertifiserte
22	Utarbeide årleg klimarekneskap i Sunnfjord kommune
23	Etablere ordningar som fører til mindre forbruk, auka gjenbruk og meir sortering av avfall
24	Utarbeide strategi for klimakommunikasjon
25	Arrangere klimakampanjar og utarbeide informasjon om klima frå Sunnfjord kommune
26	Etablere stilling/ansvar som klima- og miljøkoordinator i Sunnfjord kommune
27	Etablere tverrfagleg klimagruppe i Sunnfjord kommune
28	Gjennomføre årlege ungdomsseminar om klima
29	Utarbeide tverrfaglege skuleopplegg om berekraftig utvikling og klima
30	Systematisere tilgjengeleg informasjon og statistikk om forbruk, avfall, klimatilpassing og klimaomstilling
31	Utarbeide strategi for klima og energi i Sunnfjord kommune

Det første tiltaket i nye Sunnfjord kommune var å etablere stillinga som klima- og miljøkoordinator og ei tverrfagleg klimagruppe i administrasjonen. Gruppa har deltakarar frå økonomi, samfunnsutvikling, plan, friluftsliv, landbruk og miljø. Det vert jobba med å utvide gruppa med deltakarar frå oppvekst og helse.

Mange av tiltaka i handlingsprogrammet er gjennomført som interne prosjekt i administrasjonen. Kommunen deltek og i ulike prosjekt med eksterne aktørar. Fleire einingar jobbar med tiltak som har ein positiv klimaeffekt, til dømes energieffektivisering, elektrifisering, handtering av slam og avfall.

Prosjekt	Status januar 2023
Klimanettverk med Gloppen og Kinn 2020-21, Stad frå 2022	Utarbeidd eit grunnlag for klimabudsjett. Jobbar no med klimafotavtrykk for innbyggjarane.
Klimanettverk med Vestland 2021	Nettverk med andre vestlandskommunar for klimaplan og klimabudsjett.
Klimarevisjon av reguleringsplanar 2020-21	Utvikla eit verktøy for å ROS-vurdere reguleringsplanar med fokus på naturfare og klimatilpassing.
Trygg elv 2020-2022	Eksternt forskingsprosjekt for å utvikle verktøy for å identifisere kritiske punkt og fare i mindre vassdrag med mål om tidleg varsling og førebyggande tiltak.
Mobilitetsstrategi for klimavenleg og aktiv transport 2020-22	Strategien er vedteken, jobbar no med handlingsplan.
Medverknad i klimatilpassing 2020-23	Eksternt forskingsprosjekt om måtar å skape engasjement og medverknad om klimatilpassing i planarbeid.
Folkeforsking på klimatilpassing 2022-2023	Samarbeid med Kinn og Osterøy om å engasjere innbyggjarar ved etablering av automatiske værstasjonar og registrering av naturhendingar.
FN sine mål for berekraft i planlegging 2020-23	Eksternt forskingsprosjekt om måtar å implementere berekraftsmåla i kommunale planar og prosessar.
Elektriske tenestesyklar 2020-22	13 el-syklar for kommunalt tilsette, samarbeid med HVL om 5 el-syklar til studentane.
Kartlegging vernskog 2019-23	Utvikle verktøy for identifisering og skjøtsel av skog som kan fungere som vern mot ras.
Sirkulære Sunnfjord 2020-22	Kartlegging og analyse av verdikjeder og materialstraumar innanfor bygg og anlegg og varehandel i Sunnfjord, identifisering av utfordringar og moglegheiter.
Grøn tråd i bygg og eigedom 2020-21	Utført kurs med Grøn Byggallianse for aktuelle einingar ved teknisk og miljø.
Autonom buss i Førde 2020-22	Gjennomført pilot for utprøving av sjølvkøyande buss i Førde.
Kommunale ladepunkt 2020-22	Etablert 70 ladepunkt fordelt på kommunale bygg på Skei, Sande, Naustdal og Førde.
Sirkulære Sande skule 2022-2023	Gjennomført kartlegging av inventar og bygningsdelar i den delen av Sande skule som skal fornyast, med tanke på ombruk, reduserte avfallsmengder, klimafotavtrykk og kostnader. Utarbeidd miljøprogram og miljøoppfølgingsprogram som følgjer arkitektkonkuransen, der ombruk og andre miljøtiltak blir lagt til grunn for prosjekteringen.

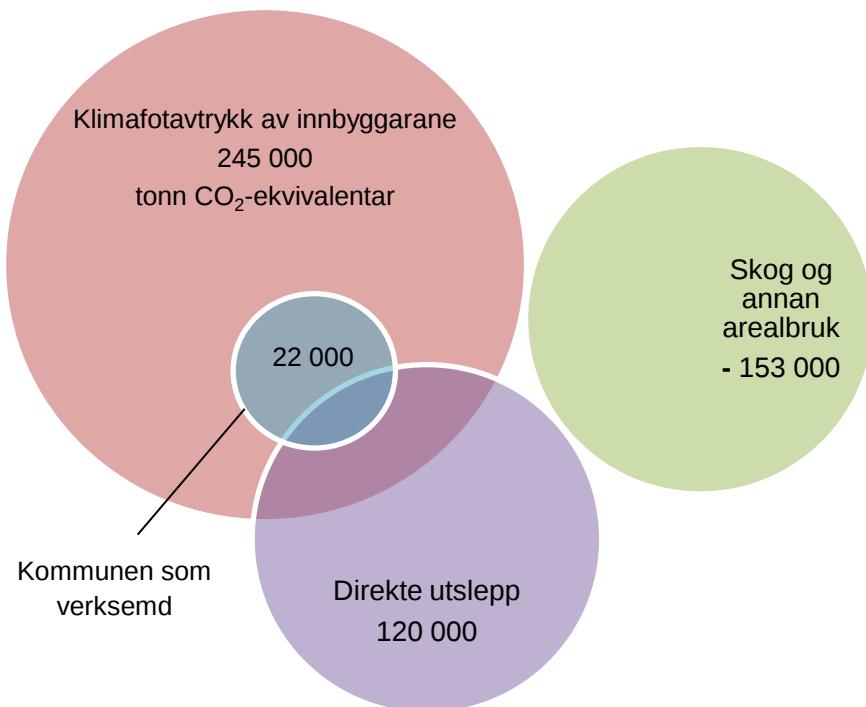
3. Klimarekneskap

For å identifisere viktige innsatsområde og tiltak som vil ha størst effekt på utsleppskutt i Sunnfjord kommune, nyttar vi ulike perspektiv:

- Kommunen som verksemd – klimafotavtrykk (indirekte og direkte utslepp)
- Kommunen som geografisk område – direkte utslepp
- Kommunen som samfunn – klimafotavtrykk (indirekte og direkte utslepp)
- Skog og annan arealbruk

Det er i dag berre klimarekneskapen for kommunen som geografisk område, altså dei direkte utsleppa, som er god nok til å vise årlege endringar i utsleppa. For dei andre perspektiva tek vi i bruk indikatorar som kan seie noko om utviklinga går rette vegen. Klimarekneskapen og indikatorane vil inngå i eit «Klimabarometer» for kommunen. Dette blir publisert kvar vår, som ein start på den årlege klimabudsjettprosessen.

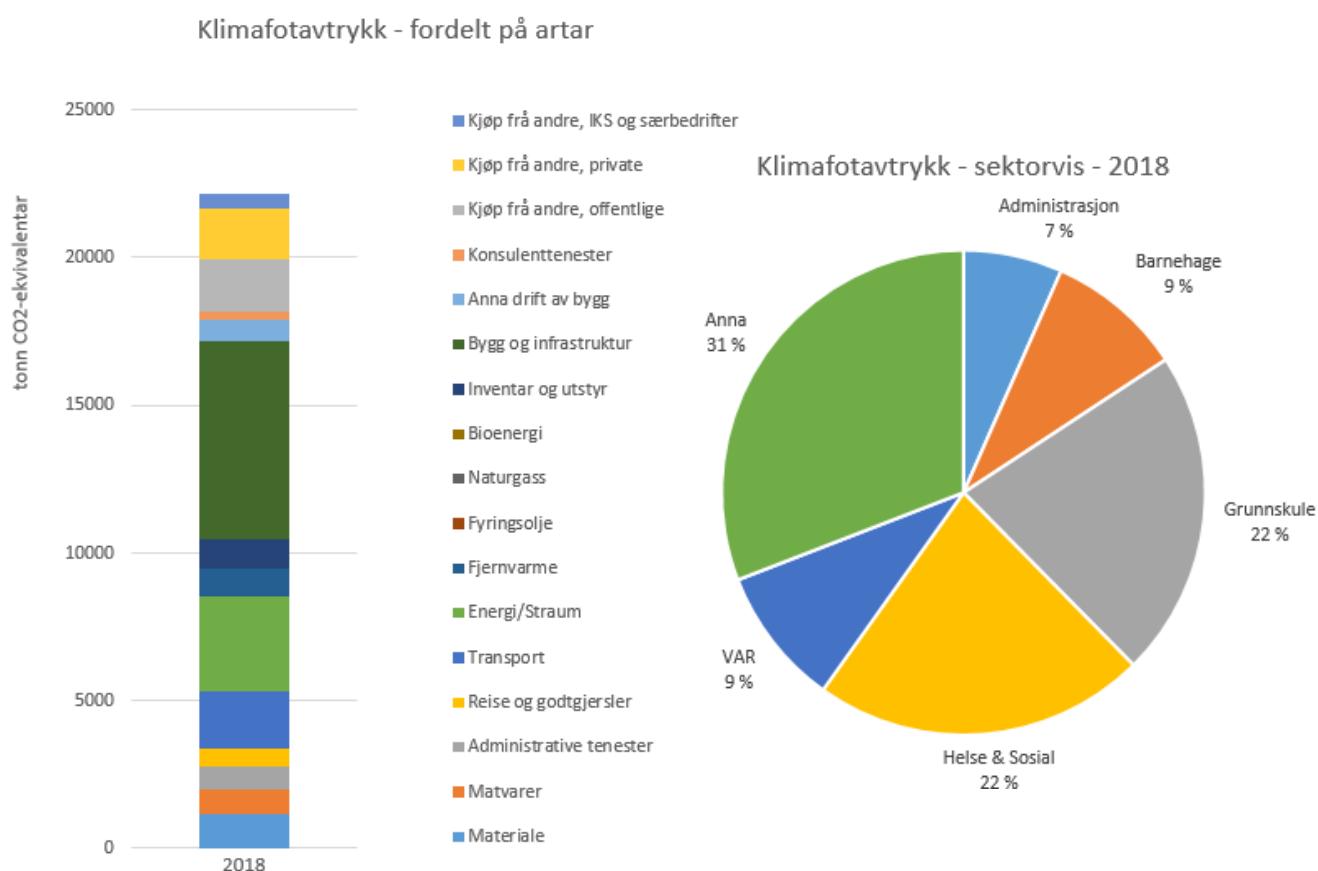
Stipulerte klimagassutslepp i dei ulike perspektiva går fram av figuren nedanfor. Ein del utslepp vil inngå i fleire av perspektiva. Skog og annan arealbruk utgjer eit netto opptak og overlappar ikkje med dei andre.

4.1 Kommunen som verksemd – klimafotavtrykk

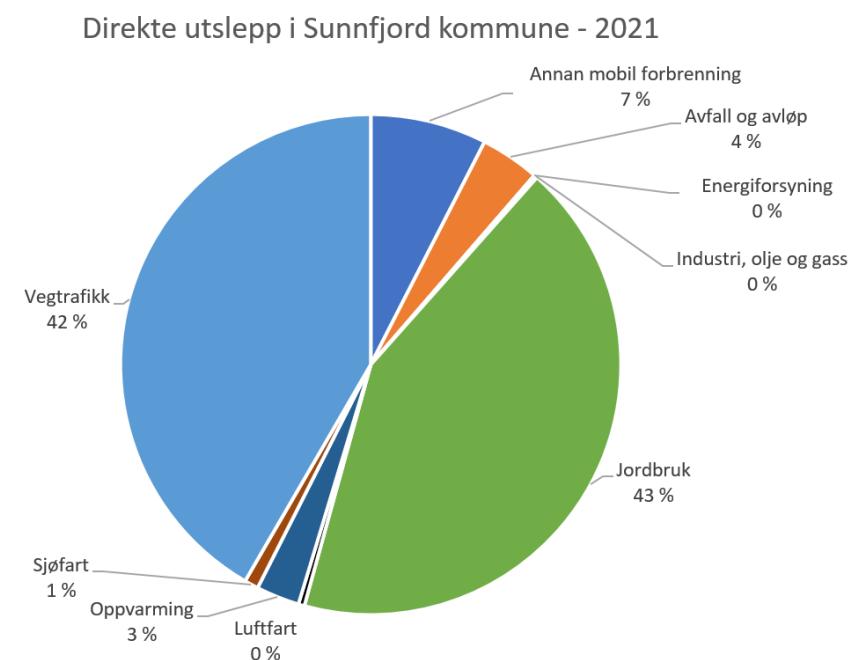
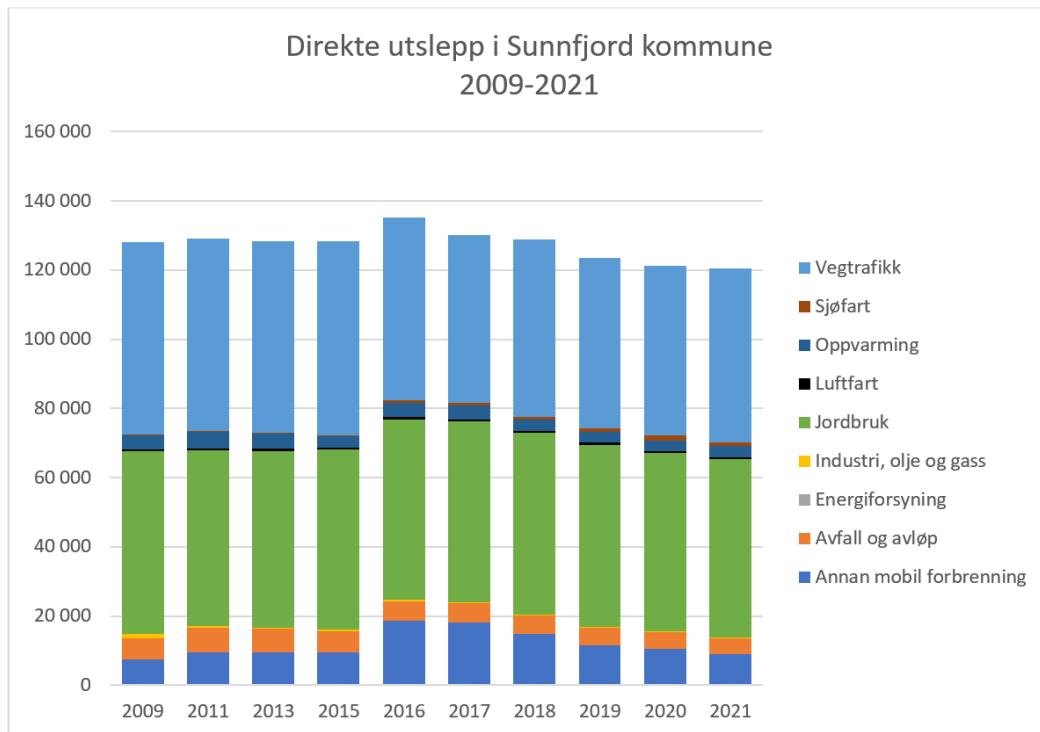
Ein gjennomsnittleg kommunal verksemd har rundt 1 tonn CO₂-ekvivalentar i klimafotavtrykk per innbyggjar, eller totalt 22 000 tonn for Sunnfjord kommune sin del. Utsleppa blir stipulert ut i frå ein kombinasjon av økonomiske rekneskapsdata og livsløpsbaserte data på utvalde innsatsfaktorar. Kommunar med god økonomi har eit litt høgare utslepp enn kommunar med dårlig økonomi.

Diagramma nedanfor er basert på [Klimakost](#) (Asplan Viak) og omfattar både investering og drift. Den generelle tendensen er at dei største utsleppa kjem frå kommunale bygg, infrastruktur, energibruk og transport.

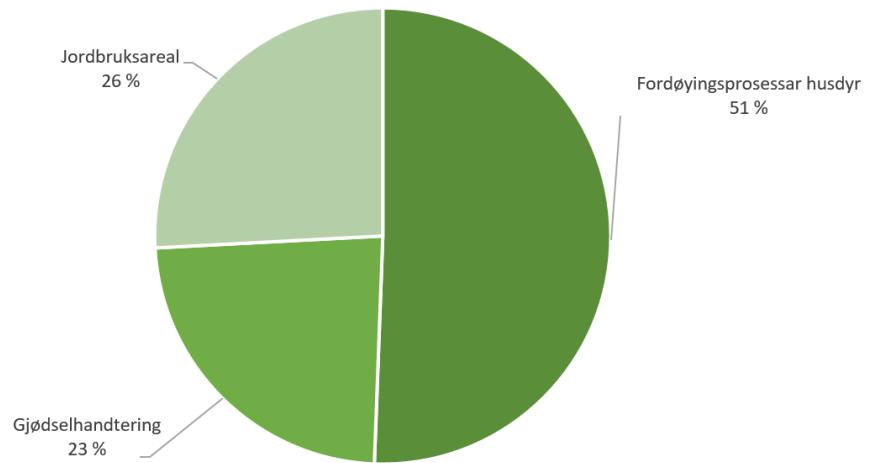
4.2 Kommunen som geografisk område – direkte utslepp

Dei direkte utsleppa er utrekna til 120 000 tonn CO₂-ekvivalentar i 2021, som er det siste året som er rekneskapsført per januar 2023. Jordbruk, vegtrafikk og annan mobil forbrenning står for 92 % av utsleppa. På nasjonalt nivå har utsleppa endra seg lite sidan 1990, men det finst ikkje gode statistikkar for kommunane før 2009 (Miljødirektoratet).

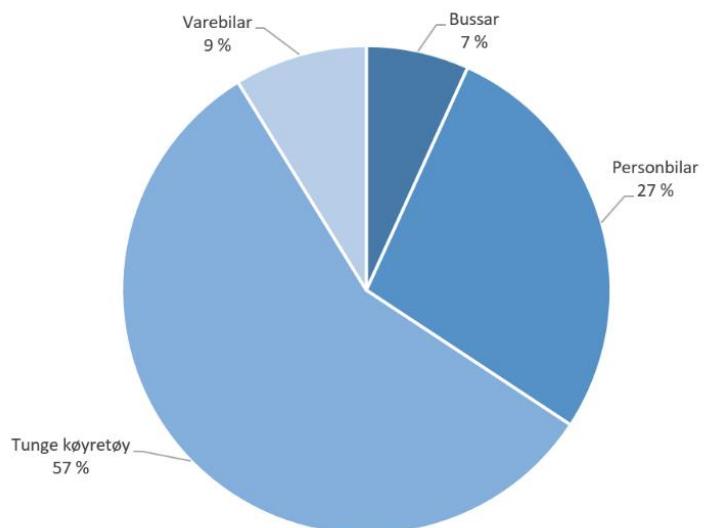
Direkte utslepp - jordbruk - 2021

Jordbruket står for 43 % av dei direkte utsleppa. Den største kjelda er metan frå fordøyingsprosessar i husdyr. Dei andre kjeldene er i hovudsak utslepp frå lagring og spreiing av husdyrgjødsel, og utslepp av lystgass frå dyrking av myr.

Vegtrafikk utgjer 42 % av dei direkte utsleppa. Tungransport og personbilar er dei viktigaste kjeldene, mens bussar og varebilar bidreg i mindre grad.

Direkte utslepp - vegtrafikk - 2021

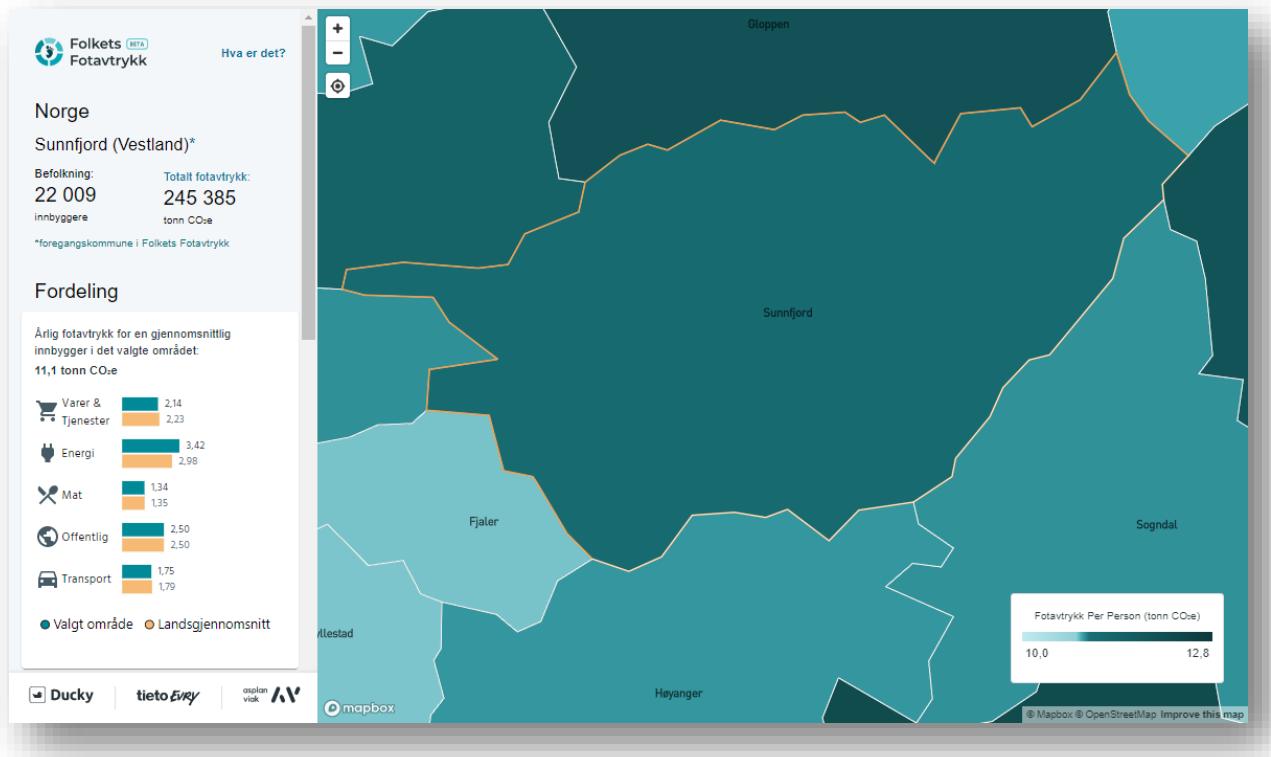

Annan mobil forbrenning er i all hovudsak utslepp frå dieseldrivne motorreiskapar, særleg ikkje-veggåande anleggsmaskinar. Denne sektoren står for 7 % av dei direkte utsleppa.

4.3 Kommunen som samfunn – klimafotavtrykk

Klimafotavtrykket frå kommunen som samfunn er summen av dei forbruksbaserte utsleppa til innbyggjarane i kommunen, både direkte og indirekte. Gjennom verktøyet [Folkets Fotavtrykk](#) har vi eit uttrykk for utsleppa i kommunen og per innbyggjar. Både datakvaliteten og verktøya for berekning av utsleppa er i utvikling og blir stadig betre.

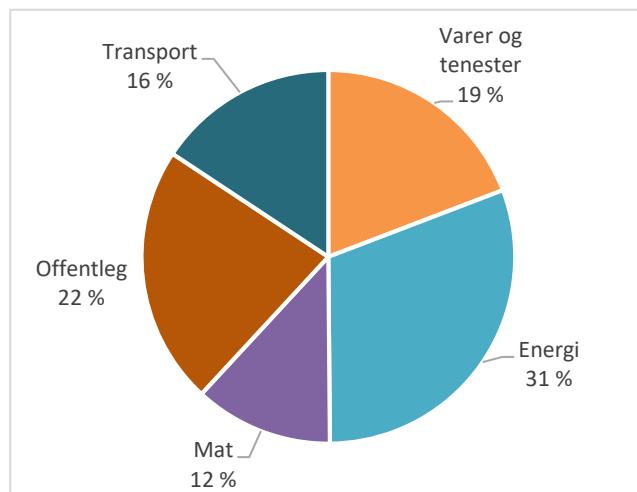

Figurar: Ducky, 2023

Sunnfjord kommune sine innbyggjarar har eit gjennomsnittleg klimafotavtrykk på 11,1 tonn CO₂e, som er litt høgare enn landgjennomsnittet. Vestland fylke og Sunnfjord kommune har same gjennomsnitt.

Figuren til høgre viser klimafotavtrykket per innbyggjar i Sunnfjord fordelt på dei fem kategoriane.

Datakjeldene er SSB og offentlege register som Folkeregisteret og Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret, og private kjelder som forbruksdata frå bank.

Varer og tenester

- Basert på all pengebruk som ikkje høyrer heime i dei andre kategoriene. Inntekt er den viktigaste drivaren, då folk flest brukar pengane dei tener.
- Kommunar med høg del barn har eit lågare fotavtrykk.
- Graden av etisk forbruk og reparasjon/ombruk er andre drivrarar.

Energi

- Omfattar all energien vi brukar i husa våre – oppvarming, lys, varmtvatt og apparat
- Energibruken er tett kopla med storleik på bustaden, tal personar som bur der, og oppvarmingskjelde.
- Europeisk straummix er lagt til grunn for berekningane

Mat

- Fotavtrykket av alt vi et og drikk.
- Basert på eit gjennomsnittleg kosthald og faktorar for klimapåverknaden av ulike matvaregrupper.
- Kjøtforbruk og matsvinn er andre drivrarar.

Offentleg

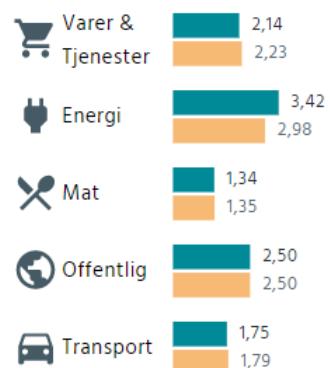
- Basert på forbruket til kommunen, fylkeskommunen og staten.
- Utslepp frå vegbygging, vedlikehald av sjukehus og andre offentlege tenester levert ved hjelp av skattepengar.

Transport

- Omfattar alle ulike reisemetodar, pendling, fritid og ferie, og reiselengde.
- Utslipp ved produksjon og bruk av køyretøy er inkludert.
- Avstand til jobb og tal flyreiser er andre drivrarar.

Årlig fotavtrykk for en gjennomsnittlig innbygger i det valgte området:

11,1 tonn CO₂e

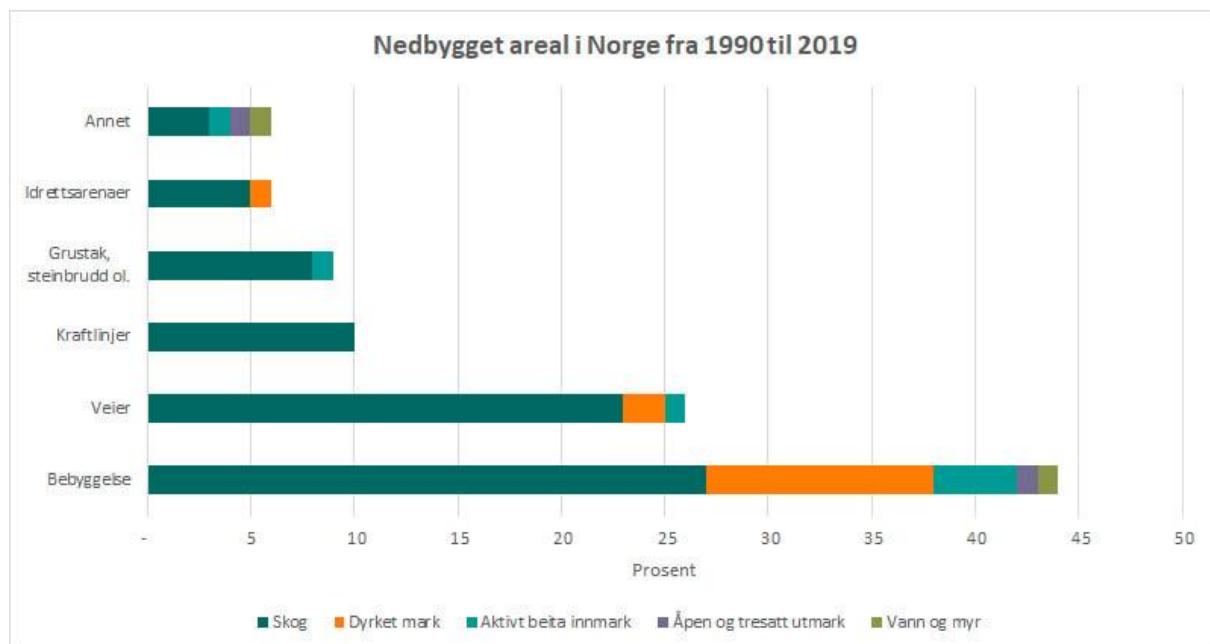

● Valgt område ● Landsgjennomsnitt

4.4 Skog og annan arealbruk

Vår nedbygging av natur fører til store utslepp av klimagassar frå areala, tap av naturmangfold og tap av produksjonsareal for jord- og skogbruk. Ein ny rapport frå Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens vegvesen har sett lys på moglegheitene for å nå målet om nett null utslepp av klimagassar frå skog- og arealbruk fram mot 2030. Norge må redusere nedbygging av nye areal, særleg produktiv skog og myr. Busetnad og infrastruktur er dei største arealbrukarane, og kommunane sit med det meste av ansvaret for forvaltninga.

Kjelde: Søgaard med fleire, 202. Figur: Miljødirektoratet.

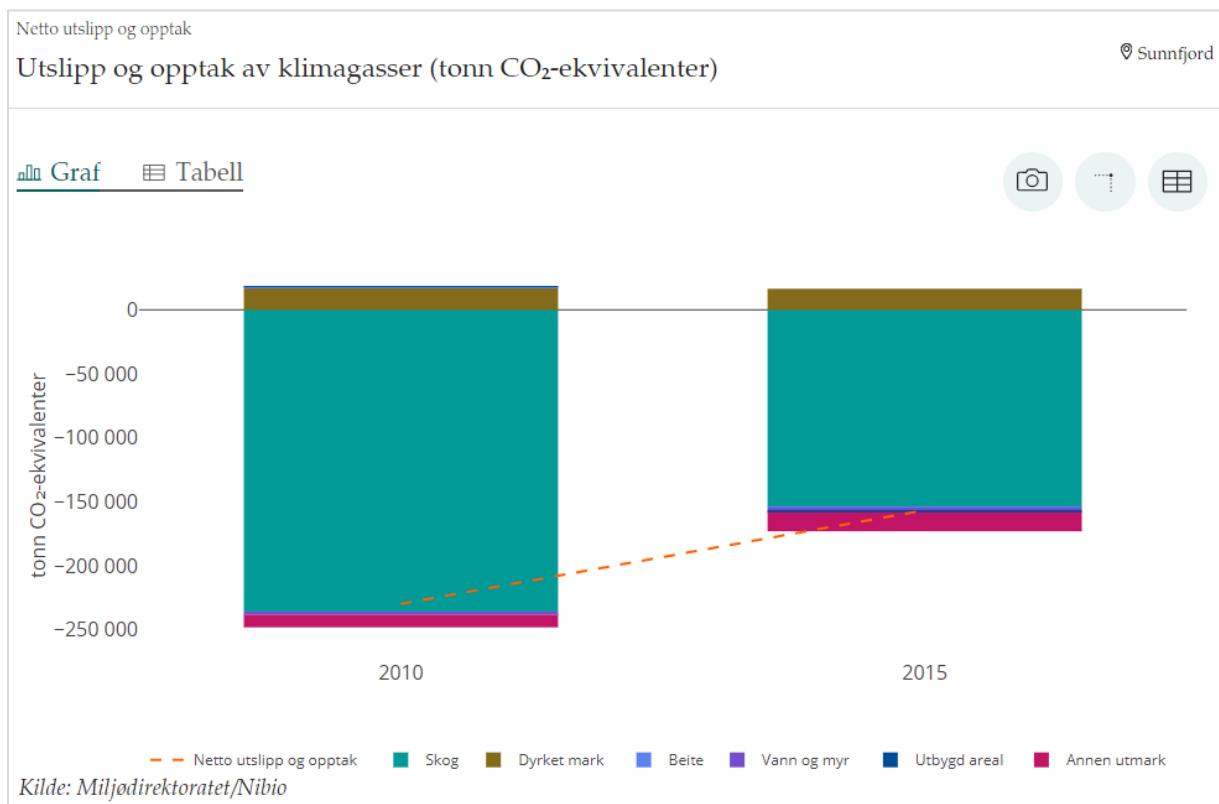
Det produktive skogarealet i Sunnfjord kommune utgjer om lag 370 000 dekar. Av dette er 20–30 % (90–100 000 daa) kulturskog, i hovudsak gran. Netto årleg tilvekst i skogen (auka produksjon ut frå dagens skogtilstand redusert for hogst, naturleg avgang og andre variablar) er nøkternt berekna å vere om lag 145 000 m³. Skogen i Sunnfjord kommune bind då årleg om lag 200 000 tonn CO₂.

Eit areal kan ta opp og sleppe ut klimagassar. Mengda vil avhenge av type arealbruk og prosessane for opptak og utslepp mellom biologisk materiale og atmosfæren. Endra arealbruk medfører utslepp eller opptak av klimagassar. Endring i dei naturlege prosessane vil påverke kor mykje karbon som blir lagra på arealet og i jorda. Tilvekst av ståande skog og andre naturlege endringar er inkludert i klimarekneskapet. Nydyrkning av myr inngår ikkje i denne rekneskapen, men er rekna med i utsleppa frå kommunen som geografisk område (Miljødirektoratet).

Det blir utarbeidd klimarekneskap kvart femte år, men det er usikkert kor tid tala for 2020 kjem. Det er også usikkerheit knytt til berekningane av utslepp og opptak. Diagrammet

nedanfor tydar på at Sunnfjord kommune har eit netto opptak av klimagassar, men at opptaket er lågare enn før.

Kommunane kan ikkje nytte opptak i skog og annan arealbruk som kompensasjon for utslepp i andre sektorar. Dette er fastsett gjennom Norge sine forpliktingar overfor EU og rapporteringsreglane i høve til klimamåla i Parisavtalen. Kommunane kan likevel sette eigne mål for denne sektoren (Miljødirektoratet, 2023).

Figur: Tal for Sunnfjord kommune, Miljødirektoratet, 2023

5 Tiltaksanalyse

Analysen er delt inn i dei same perspektiva som i kapittel 4. Tiltakseffekten er oppgitt i CO₂-ekvivalentar (CO₂e) og kostnader der dette har vore mogleg å kvantifisere.

Det er berre tiltak som kommunen sjølv kan gjennomføre som er vurdert. Aktuelle tiltak er analysert og prioritert ut i frå kva sektorar og aktivitet som genererer dei største utsleppa, og har det største potensialet for reduserte utslepp.

Det er ein føresetnad for å lukkast med dei kommunale tiltaka at statlege og regionale tiltak og verkemidlar fører til endringar og reduserte utslepp innanfor dei same sektorane.

Tiltakspakkene som Vestland fylkeskommune har utarbeidd som grunnlag for regional klimaplan vil og innebere tiltak i kommunane, men vil i hovudsak vere avhengig av statleg og fylkeskommunal styring og finansiering (sjå kapittel 7).

5.1 Kvantifisering av utsleppseffekt og kostnader

Eit klimabudsjett bør vise forventa utsleppsreduksjon frå kvart enkelt tiltak eller fleire tiltak samla. Sistnemte er mest aktuelt, sidan det er utfordrande å beregne klimaeffekten frå kvart enkelt tiltak. Ofte er fleire tiltak og verkemidlar retta mot same utsleppskjelde eller -sektor.

Det er ei stor utfordring å rekne på utsleppseffekt og kostnader utan stor usikkerheit og mange føresetnader. Utsleppseffekten er difor i stor grad kvantifisert som utsleppskutt for å nå måla, som ein samla sum for ulike sektorar.

Tiltaksberekingar kan anten gjerast med bottom-up eller top-down metodikk. Bottom-up er i denne samanheng at tiltakseffekten er berekna som ei endring i aktivitet og utslepp per eining av aktiviteten. Bottom-up-berekningar krev gode data på kva endring i aktivitet eller utsleppsfaktor tiltaket vil føre til. Top-down-berekningar er ofte meir generelle, ved at ein tek utgangspunkt i totale utslepp og vurderer kor stor del av utsleppet som kan reduserast som følgje av tiltaket. Berekingar med bottom-up-metodikk gir ofte meir presise anslag enn top-down-metodikk.

Eit døme på bottom-up-berekning er elektrifisering av bilparken, der ein har nødvendige data. Eit døme på top-down-berekning er å sjå på utslepp frå sektoren annan mobil forbrenning og stipulere på kor stor del av utsleppa som kjem frå kommunale byggje- og anleggsprosjekt.

Det er hensiktsmessig å skilje mellom kvantifiserbare og ikkje-kvantifiserbare klimatiltak i klimabudsjettet. For ein del klimatiltak vil det vere vanskeleg å kvantifisere utsleppsreduksjonane. Tiltak og verkemidlar kan ha ein funksjon som tilretteleggjar, utan at ein på ein truverdig måte kan beregne den utsleppsreduserande effekten direkte. Dette gjeld til dømes klimatiltak som omhandlar haldningsendringar i befolkninga, tiltak som legg til rette for gåande og syklande eller utbygging av ladeinfrastruktur. Slike tiltak er vanskelege å estimere klimaeffekten av, men kan likevel presenterast i klimabudsjettet.

5.2 Tiltak i kommunen som verksemd

Prioriterte tiltak:

1. Strategi for grøne innkjøp
2. Grøn «reisepolicy»
3. Elektrifisering av kommunal bilpark
4. Energieffektivisering i kommunale bygg

Indikatorar:

- Tenestereiser med fly
- Forbruk av fossilt drivstoff i verksemda
- Nullutsleppkøyretøy i kommunal bilpark
- Straumutgifter per kvadratmeter kommunale bygg
- Konkrete kommunale byggjeprosjekt med høg miljøprofil

5.2.1 Strategi for grøne innkjøp

Ansvar: Kommuneleiing og einingsleiarar

Tiltakseffekt: Ikkje kvantifisert

Kostnader: Eigeninnsats i utarbeiding og implementering av innkjøpsstrategien. Kostnadene er knytt til konkrete innkjøp i drift og investering, og eventuelle meirkostnader ved å ettersørje klima- og miljøvenlege varer og tenester. Meirkostnaden ved innkjøpet kan medføre innsparing i eit livsløsperspektiv

Finansieringsbehov: Kvar eining må løyse innkjøp innanfor gjeldande driftsbudsjett og gitte krav i strategien. Men for å stimulere til å velje dei mest klima- og miljøvenlege innkjøpa, bør det opprettast eit klimafond som einingane kan søkje på. Anslagsvis 300 000 kroner i investering per år, og 100 000 kroner i drift.

Klimarekneskapen for verksemda viser ein sterkt samanheng mellom forbruk og utslepp, altså at kommunen sin pengebruk styrer utsleppsnivået. Innsparingstiltak kan såleis vere eit klimatiltak i seg sjølv. Samtidig skal kommunen levere gode tenester, og det er såleis avgrensa kor mykje kommunen kan redusere forbruket sitt.

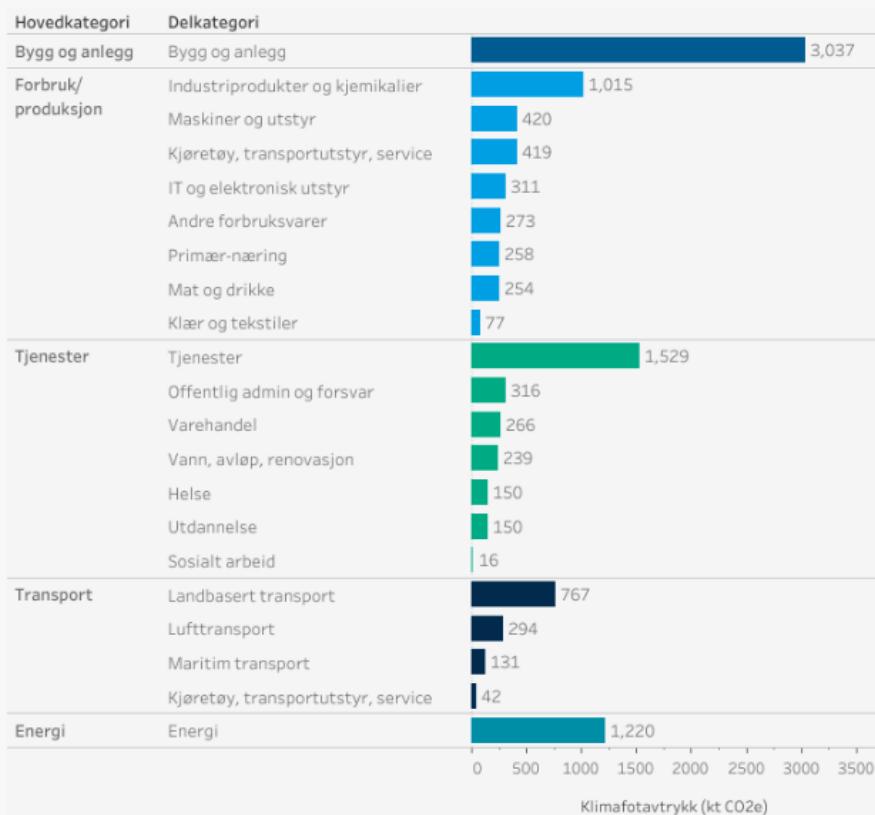
Det handlar om å gjere forbruket mest mogleg klima- og miljøvenleg. Her har kommunen stor påverknadskraft som innkjøper av varer og tenester. Det handlar også om korleis kommunen leverer tenestene, og korleis arbeidsdagen til dei tilsette kan vere både effektiv og klimavenleg. Sunnfjord kommune vil jobbe systematisk med desse områda gjennom ein grøn anskaffingsstrategi og målretta klima- og miljøleiing i einingane.

Gjennom anskaffingsstrategien kan kommunen sikre ein klima- og miljøvenleg praksis for innkjøp. Som det går fram av figuren nedanfor (anskaffelser.no), er det viktig at kommunen

fokuserer på tiltak innanfor bygg- og anleggsprosjekt, kjøp av tenester, biltransport og energibruk.

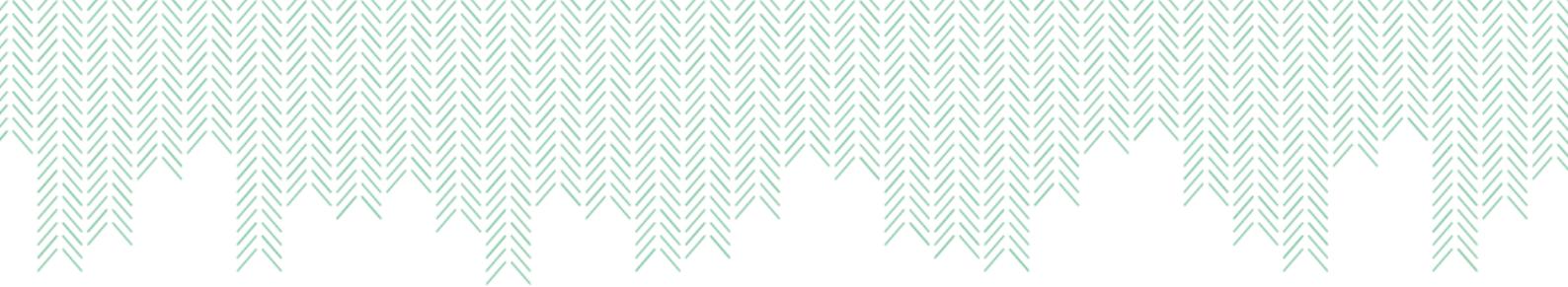
Klimafotavtrykket til offentlige anskaffelser fordelt på kategorier, 2016

Figur: Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), 2023

Fossil- og utsleppsfree bygg- og anleggspllassar er eit døme på krav som kommunen kan jobbe for. Byggje- og anleggspllassar har store utslepp frå fossilt brennstoff som diesel og propan, men det kjem stadig nye og meir klimavenlege alternativ. Tett dialog med entreprenør tidlig i prosessen, og tydelege krav i anbod og kontraktar er nøkkelen til utsleppsfree og fossilfrie byggjepllassar. I tillegg bør kommunen ha ein tydeleg politisk forankring for klimaomsyn i byggeprosjekt. Ved å etterspørje nullutsleppsteknologi i dialog med næringslivet vil kommunen bidra til å utvikle marknaden for stadig meir klimavenlege køyretøy og maskinar. Oljeforbod på byggjepllassar blei innført i 2022, og gjeld bruk av fossilt brennstoff til oppvarming og tørking av bygg. Kommunane skal sjå til at forbodet vert følgd.

Det er ikkje gjennomført analysar som kan bidra til å talfeste potensialet for reduserte utslepp gjennom ein grøn anskaffingsstrategi. Effekten vil bli tydeleg etter kvart gjennom konkrete innkjøp og prosjekt.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) seier følgjande om grøne anskaffingar:

- skapar grøne arbeidsplassar og meir konkurransedyktig næringsliv lokalt og nasjonalt
- er eit effektivt og nødvendig verkemiddel for å nå klima- og miljømål
- gir betre utnytting av ressursane, mogleg kostnadsinnsparingar, betre kvalitet, produkt fri for helse- og miljøskadelege utslepp, og løysingar med lågare ressurs- og energiforbruk

Regjeringa har varsla at regelverket for anskaffing blir revidert for auka krav til vekting av miljøomsyn. I gjeldande anskaffingslov § 5 står det at offentlege oppdragsgjevarar «skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der det er relevant.»

I dette ligg det både krav til korleis arbeidet med anskaffinga vert styrt og organisert, og krav til dei einskilde anskaffingane. Som oppdragsgjevar må kommunen vurdere kva anskaffingar det er relevant å stille krav til, kva krav og kriteria det er relevant å stille og korleis ein evaluerer på grunnlag av desse. I tillegg må kommunen sørge for at anskaffingane vert følgd opp slik at miljøgevinsten faktisk blir henta ut. Det er til dømes ikkje nok å stille krav til at det skal vere miljøvenlege produkt i sortimentet viss kommunen ikkje og sørger for at det er desse produkta som faktisk blir tatt i bruk.

Noko av det viktigaste kommunen kan gjere for å bidra til klima- og miljømåla er å forbruke mindre totalt sett:

- Kan eksisterande bygg haldast ved like og verte rehabiliteret slik at vi reduserer riving og får mindre avfall?
- Kan vi samarbeide med andre om deling av utsleppsfree køyretøy i staden for å kjøpe eigne bilar?
- Kan møblane brukast om att ved flytting til nye lokale?

Dette er avgjerder kommunen må ta på leiarnivå og sjå i samanheng med verksemda si drift og utvikling. Grøne anskaffingar er difor eit viktig leiaransvar.

DFØ tilrår at kommunane:

- får god oversikt over verksemda sine langsiktige behov og anskaffingsplanar
- får konkrete klima-, miljø- og innovasjonsmål inn i styrande dokument
- utviklar gode målparametrar, interne rutinar og retningslinjer
- målar effekt og følgjer opp miljø- og innovasjonsmål

Grøne og innovative anskaffingar har eit tredelt føremål om å:

- redusere skadeleg miljøbelastning
- fremme grønt skifte, konkurranseskraft og teknologiutvikling
- fremme meir berekraftige leverandørkjeder og grøne arbeidsplassar

Dei tre føremåla er delvis overlappande og gjensidig forsterkande.

5.2.2 Grøn «reisepolicy»

Ansvar: Kommunaleiing og einingsleiarar

Tiltakseffekt: Ikkje kvantifisert

Kostnader: Eigeninnsats i utarbeiding og innføring av retningslinjer/policy. Tiltaka kan medføre innsparing ved færre reiser. Grøne reiseavtalar medfører kostnad i form av tilskot til tilsette som inngår avtale. Innkjøp og vedlikehald av kommunale el-sykclar.

Finansieringsbehov: Kvar eining må løyse innkjøp av transporttenester og andre ordningar innanfor gjeldande driftsbudsjet og gitte krav i retningslinjer/policy. Innkjøp av fleire elektriske tenestesyklar føreset eit investeringsbudsjett på 100 000 kroner per år.

Føremålet med ein grøn «reisepolicy» er at tilsette og folkevalde vel klima- og miljøvenlege alternativ i størst mogleg grad ved arbeidsreiser og pendling. Kommunen kan innføre reglement og rutinar for bruk av fjernteknologi og digitale løysingar som kan erstatte reising, og for val av klima- og miljøvenlege alternativ dersom reisa likevel må gjennomførast. Grøne reiseavtalar med økonomisk kompensasjon for tilsette som brukar andre alternativ enn personbil til pendling er eit konkret tiltak som Asker kommune har lukkast med.

Det er ikkje gjennomført reisevaneundersøkingar eller analysar som kan bidra til å talfeste potensialet for reduserte utslepp ved dette tiltaket.

Sunnfjord kommune har 13 elektriske tenestesyklar som blir nytta til korte arbeidsreiser og pendling. Ordninga er populær og kan utvidast med fleire syklar, også om vinteren. Dersom ein vesentleg del av kommunen sine 2 200 tilsette syklar til jobb, vil dette vere eit synleg og motiverande tiltak for resten av innbyggjarane. Sykkelbyen Førde og Mobilitetsstrategien famnar om ei rekke andre tiltak for å stimulere til meir sykling, sjå kapittel 5.3.1.

5.2.3 Elektrifisering av kommunal bilpark

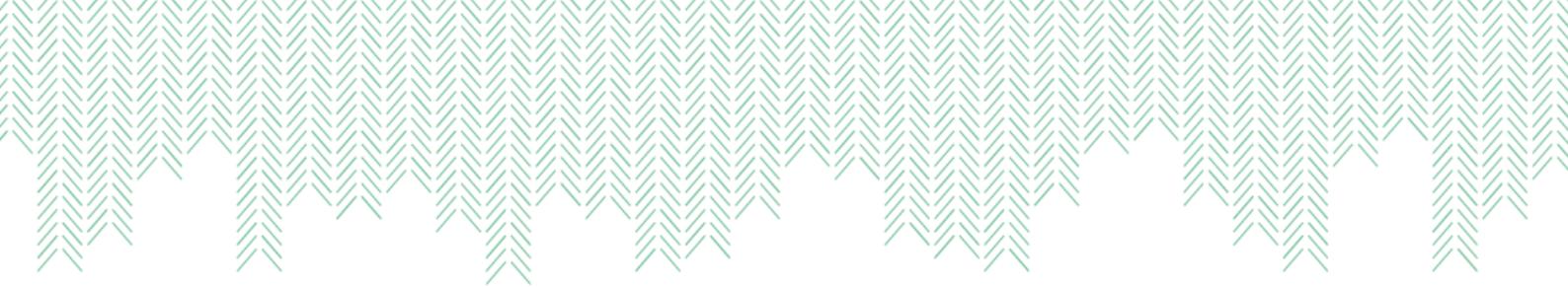
Ansvar: Kommunaleiing og einingsleiarar

Tiltakseffekt: 410 tonn CO₂e/år

Kostnader: Eigeninnsats i utarbeiding av policyen. Reduserte drivstoffutgifter utgjer ei stor innsparing, med gjeldande prisar på drivstoff og straum. Tiltaka kan og medføre innsparing dersom bilparken blir slanka gjennom bildeling og revisjon av bilpool- og administrasjonsløysingar. Utgifter til ladepunkt og biladministrasjon

Finansieringsbehov: Kvar eining må løyse innkjøp av bilar og ladepunkt innanfor gjeldande driftsbudsjet og gitte klima- og miljøkrav. Elektrifisering av reiskap og den tyngre delen av bilparken føreset ein meirkostnad på anslagsvis 3 millionar kroner per år i investering fram til 2030.

Forskrift om energi- og miljøkrav ved offentlig anskaffelse av kjøretøy til veitransport legg føringar for kommunane. Ved anskaffing av personbil og lett varebil skal kommunen krevje nullutsleppkjøretøy, og det skal gode grunner til for å avvike frå dette kravet.

Elektrifisering av bilparken løyser ikkje klimautfordringane aleine. Produksjon, distribusjon og bruk av nye el-bilar har og ein klima- og miljøkostnad. Det er såleis viktig at kommunen og gjer andre grep som reduserer behovet for nye bilar og reduserer den samla køyrelengda. Elektrifisering er likevel det tiltaket som er lettast å gjennomføre i dag.

Elektrifisering føreset utbygging av infrastruktur for lading. Kommunen har så langt bygd 70 ladepunkt, med ein gjennomsnittskostnad på 25 000 kr per punkt. Bilane bør lade der dei står mest i ro, altså ved dei kommunale bygga. Ladepunkta er i stor grad open for ålmenn bruk gjennom abonnement. Ut i frå den samla bilparken i dag, er det behov for minimum 30 ladepunkt til. Dersom ladeplassane skal vere open for andre enn tenestebilane, er det sannsynlegvis behov for langt fleire punkt.

Sunnfjord kommune brukte 3,44 millionar kroner på drivstoff i 2022, fordelt på om lag 200 kjøretøy i stort og smått, inkludert reiskap som til dømes grasklippar og aggregat. Dette utgjer eit samla utslepp på rundt 410 tonn CO₂e i året.

Kommunen hadde 126 person- og varebilar i bilparken i 2022. Av desse var 34 el-bilar, eller om lag 22 %. Potensialet for reduserte utslepp ved elektrifisering av resten av dei fossile person- og varebilane innan 2023 utgjer 311 tonn CO₂e. Overgang til elektriske vare- og personbilar kan i stor grad løysast utan ekstra midlar. Det er små forskjellar mellom innkjøp/leasing av nye el-bilar vs. bensin/diesel. Sparte drivstoffutgifter vil bidra til å dekke inn nødvendige utgifter til nye ladepunkt.

Stadig utvikling i marknaden tilseier at det er mogleg dei neste åra å elektrifisere dei fleste reiskap og større kjøretøy. Unntaket er kanskje innanfor brann og beredskap. Bensindrivne grasklipparar ved Teknisk drift utgjer eit årleg utslepp på rundt 13 tonn CO₂e. Innkjøp av elektriske robotklipparar vil frigjere mannskap, redusere drivstoffutgiftene og effektivisere arbeidsoppgåvene. Overgang til elektrisk inneber ein meirkostnad på rundt 1,25 million kroner i investering. Den tunge bilparken ved Teknisk drift er i stor grad mogleg å elektrifisere, men dette føreset vesentlege meirkostnader. Til dømes vil innkjøp av 3 små lastebilar ha ein meirkostnad på rundt 1,5 millionar kroner per bil.

Beløpa er eit anslag grunna mange faktorar som speler saman. Til dømes sal av eldre bil- og maskinpark, innsparing på drivstoff og prisar på kjøretøy, maskinar, drivstoff og straum.

5.2.4 Energieffektivisering i kommunale bygg

Ansvar: Bygg og eigedom

Dette er eit pågåande tiltak som allereie er inkludert i økonomiplanen. Ein vil etter kvart få tal på redusert straumforbruk og gevinsten omrekna i CO₂e.

5.3 Tiltak i kommunen som geografisk område

Prioriterte tiltak:

- Mobilitetstiltak*
- Berekraftig jordbruk*

Indikatorar:

- Miljødirektoratet sitt klimarekneskap for kommunane
- Nullutsleppkøyretøy i kommunen
- Passeringar i bomringen
- Tal reisande med buss
- Tal sykkelpasseringar ved målepunktet i Førde

* Mobilitetstiltak og berekraftig jordbruk er paraplyar for ei rekke tiltak i fleire sektorar.

5.3.1 Mobilitetstiltak

Ansvar: Kommuneleiing

Tiltakseffekt: 3 899 tonn CO₂e/år, kvantifisert ut i frå eit mål om 70 % reduksjon innan 2030

Kostnader: Eigeninnsats i gjennomføring av handlingsprogram, ekstern bistand

Finansieringsbehov: Igangsetting og deltaking i prosjekt kan ikkje løysast innanfor gjeldande driftsbudsjettt. Behov for 300 000 kroner per år over driftsbudsjetttet for å kunne søkje eksterne tilskot og gjennomføre aktuelle prosjekt

Mobilitetsstrategien 2022-2025 er utarbeidd parallelt med kommuneplanen sin arealdel, og legg føringar for areal- og transportplanlegginga. Kommunen har utarbeidd eit handlingsprogram for tiltak for å følgje opp strategien, og som utgjer den samla tiltakseffekten i reduserte utslepp for transportsektoren. Handlingsprogrammet blir presentert og lagt fram samtidig med klimabudsjetttet, og er difor ikkje utgreidd meir i dette dokumentet.

5.3.2 Berekraftig jordbruk i Sunnfjord

Ansvar: Landbruk og miljø

Tiltakseffekt: 572 tonn CO₂e/år, kvantifisert ut i frå eit mål om 10 % reduksjon innan 2030

Kostnader: Eigeninnsats med forvaltning av tilskotsordningar, samarbeid og rådgiving

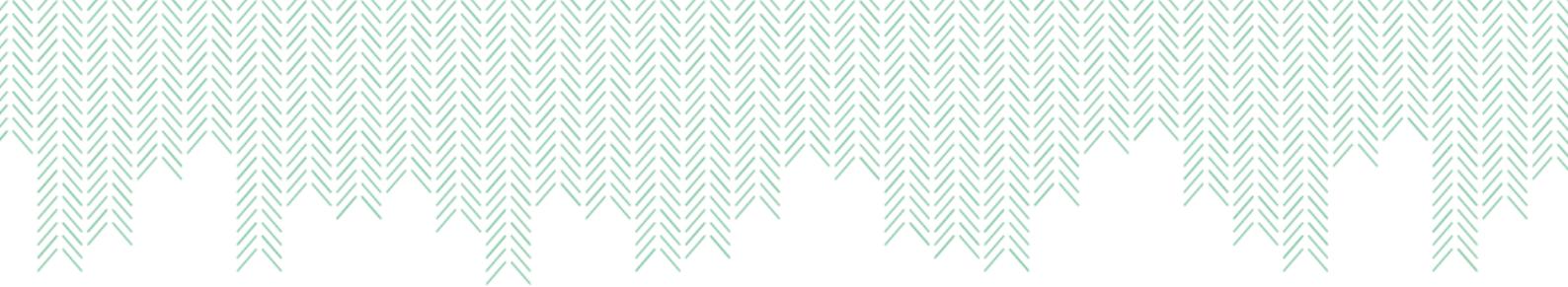
Finansieringsbehov: Gjeldande driftsbudsjet

Dei totale norske klimagassutsleppa frå jordbrukssektoren var 4,57 millionar tonn CO₂-ekvivalentar i 2021. Og i følgje Klimakur 2030 vil dette halde seg relativt stabilt dei neste åra, utan særskilde tiltak.

Sunnfjord kommune har etablert eit landbruksforum der mellom anna klimatiltak kan bli drøfta med næringa og rådgivningsapparatet i landbrukssektoren. Nasjonale og regionale satsingar vil og bli lagt til grunn for tiltak i Sunnfjord.

I 2019 inngjekk regjeringa, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag ein intensjonsavtale om å redusere klimagassutslepp og auke opptak av karbon frå jordbrukssektoren. Som ei oppfølging av avtalen har næringa utarbeidd [Landbruksklimaplanen](#). Denne peikar på åtte hovudsatsingsområder som samla skal bidra til å redusere utsleppa med 4-6 millionar tonn CO₂-ekvivalentar i perioden 2021-2030.

Tiltaka vil ha effekt innanfor fleire sektorar i kommunane sitt klimarekneskap, både jordbruk, annan mobil forbrenning og oppvarming. Effekten er førebels ikkje mogleg å kvantifisere. Dette blir meir tydeleg når landbruket har etablert tiltaksrapportering som ein del av intensjonsavtalen, første gong i 2023. Samtidig vidareutviklar Miljødirektoratet klimarekneskapen for kommunane slik at flest mogleg av tiltaka har ein effekt i reknestykket. Landbruket vil og bidra til å binde karbon i jorda, som vil ha innverknad på klimarekneskapen for skog og annan arealbruk.

Ei anna satsing som vil ha innverknad på klimarekneskapen i Sunnfjord, er prosjektet «Redusert klimaavtrykk frå Vestlandsjordbruket» (www.klimavest.no). Målet er å gjere bøndene i Vestland i stand til å redusere klimaavtrykket frå matproduksjonen utan at det går ut over produksjonen, arealutnytting, dyrevelferd og dyrehelse.

Vestland fylkeskommune har og andre tiltak i handlingsprogrammet for Regional klimaplan som kan ha effekt på klimagassutsleppa frå jordbruket i Sunnfjord. Det er likevel usikkert i kva grad jordbruket i Sunnfjord blir involvert i nasjonale og regionale satsingar. Inntil vidare er den beste tilnærminga å anta at jordbruket vil bidra med reduserte utslepp i tråd med tiltakspakkene som ligg i grunnlaget til Regional klimaplan for Vestland, altså 20 % innan 2030. Sunnfjord kommune sitt ansvar blir å støtte næringa i gjennomføring av tiltaka og forvalte tilskotsordningar og areal til beste for eit berekraftig og klimavenleg landbruk.

Tiltaket for fossilfri maskinpark i Landbruket klimaplan vil ha effekt i utsleppssektoren «Annan mobil forbrenning». Men landbruket står for ein liten del av dei samla utsleppa. Dei største kjeldene er bygg og anlegg, transporttenester og andre næringar utanom landbruket.

Ei rekke andre tiltak vil gi reduserte utslepp innanfor dei andre sektorane. Til dømes ved sirkulær handtering av anleggsmassar og næringsavfall, eller auka attvinning frå gjødsel, slam og avfall. Kommunen har førebels ikkje talgrunnlag for å rekne på effekten av desse tiltaka.

5.4 Tiltak i kommunen som samfunn

Prioriterte tiltak:

- Kommunikasjon om forbruksrelaterte klimatiltak
- Sirkulære Sunnfjord – utvikle sirkulære verdikjeder

Indikatorar:

- Folkets Fotavtrykk – klimakalkulator for innbyggjarane sitt forbruk
- Mengde ulike avfallsfraksjonar frå hushald og næring levert og resirkulert

5.4.1 Klimakommunikasjon

Ansvar: Kommuneleiing

Tiltakseffekt: Ikkje kvantifisert

Kostnader: Eigeninnsats ved utarbeiding av strategi og eigne prosjekt

Finansieringsbehov: Gjeldande driftsbudsjet

Formidling av kunnskap om klimaendringar og samanhengar er eit viktig verkemiddel for å kunne endre folk sine haldningar og handlingar. Sunnfjord kommune vil utarbeide ein kommunikasjonsstrategi for klima. Denne skal legge til rette for utdanning av ein ny nullutsleppsgenerasjon, og auka kunnskap i den vaksne befolkninga. Strategien vil vere i tråd med klimaomstillingssplanen sin visjon for 2030, om klimakompetanse i barnehage, skule, vidareutdanning og eigen organisasjon, kampanjar, arrangement, nettverk og ungdomsseminar. Det vil og vere ein viktig del av strategien å gjennomføre fysiske tiltak, som kan gi folk nye perspektiv og skape haldningar. Det er ikkje gjennomført analysar som kan bidra til å talfeste potensialet for reduserte utslepp ved dette tiltaket.

5.4.2 Sirkulære Sunnfjord

Ansvar: Landbruk og miljø

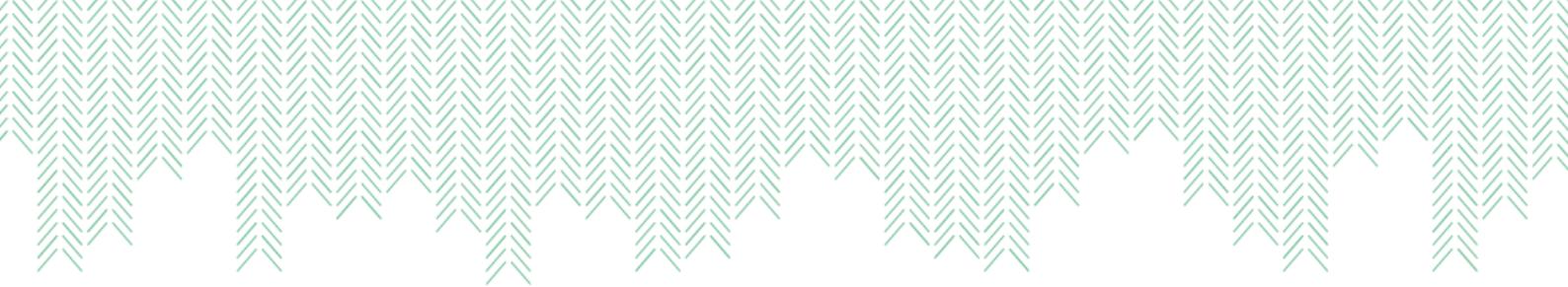
Tiltakseffekt: Ikkje kvantifisert

Kostnader: Eigeninnsats i prosjektarbeid, ekstern bistand

Finansieringsbehov: Igangsetting og deltaking i prosjekt kan ikkje løysast innanfor gjeldande driftsbudsjet. Behov for 300 000 kroner per år over driftsbudsjettet for å kunne søkje eksterne tilskot og gjennomføre aktuelle prosjekt

Sunnfjord kommune gjennomførte eit FoU-prosjekt i 2021-22 i samarbeid med Sunnfjord Utvikling, Norce og Høgskulen på Vestlandet. Målet er å gjere Sunnfjord til ein meir sirkulær

komune ved å identifisere verdikjeder som er eigna for sirkulærøkonomi, og utvikle forretningsmodellar som vil generere nye arbeidsplassar og styrke verdiskaping. Prosjektet peika ut bygg og anlegg og varehandel som hovudmålgrupper. Bedrifter og aktørar med lokal tilknyting har vore viktige samarbeidspartar gjennom undersøkingar, arbeidsverkstader og dialog.

Prosjektet har peika ut fleire idéar til nye prosjekt som kan løyse utfordringar og realisere moglegheiter innanfor bygg og anlegg, inventar, tekstil med meir. Sirkulære Sande skule er eit slikt prosjekt, med ombrukskartlegging av inventar og bygningsdeler. Sunnfjord kommune vil jobbe for fleire sirkulære prosjekt, både som eiga verksemد og som samfunns- og næringsutviklar. Sunnfjord Utvikling har og ei viktig rolle i dette. Det er ikkje gjennomført analysar som kan bidra til å talfeste potensialet for reduserte utslepp ved dette tiltaket.

5.5 Tiltak innanfor skog og annan arealbruk

Prioriterte tiltak:

- Berekraftig skogbruk*
- Berekraftig arealbruk*

Indikatorar:

- Omdisponering av utmark og skog til andre føremål
- Arealrekneskap

* Berekraftig skogbruk og arealbruk er paraplyar for ei rekke tiltak i fleire sektorar.

5.5.1 Berekraftig skogbruk

Ansvar: Landbruk og miljø

Tiltakseffekt: Ikkje kvantifisert

Kostnader: Eigeninnsats gjennom rådgiving, lovforvaltning og oppfølging

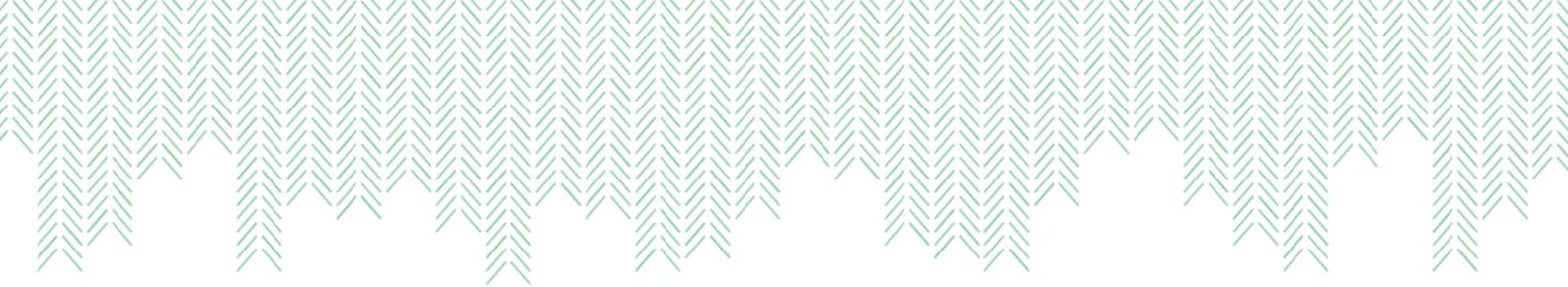
Finansieringsbehov: Gjeldande driftsbudsjet

Skogen har ei viktig rolle for å nå dei nasjonale klimamåla, både for opptak av CO₂ og for å klimatilpassa oss. Skogbruket har ei viktig rolle og ansvar for eit meir berekraftig næringsliv. Berekraftig skogbruk møter ulike dilemma og må balansere viktige omsyn som skogøkonomi, skogvern, biologisk mangfald, CO₂-opptak, vernskog, friluftslivsinteresser, landskaps- og kulturverdiar og andre miljøverdiar. Klimarekneskapen og sertifiseringsordningane må sikre at klima og berekraft er eit grunnleggande premiss, der opptak i grunnen, jordsmonnet og røter vert inkludert. Det er også viktig at trevirket er av så høg kvalitet at det kan nyttast til å erstatte karbonintensive produkt som stål og betong og i så måte bidra til utsleppskutt.

Eit berekraftig skogbruk vil bidra til karbonbinding og reduserte klimagassutslepp. Det er i stor grad opp til næringa å ta ansvar for dette innanfor PEFC-standarden. Optimalisert drift er eit stikkord, med hogst til rett tid og i rett mengde, rask forynging etter hogst, og god skogskjøtsel som optimalisera tilveksten. Skogbruksaktiviteten i kommunen er i all hovudsak knytt til kulturskogen. Det er ei utfordring i dag at storparten av granfelta blir hogd for tidleg og samstundes utfordrande å forynge. I store bestand med einsaldra kulturskog er det i tillegg utfordrande å ta ut skog og samtidig ta vare på evna til karbonbinding og vern mot naturfare. Sunnfjord kommune stimulerer til auka karbonbinding gjennom aktiv rådgjeving og rettleiing, bruk av lovverk, oppfølging av forynging etter hogst, skogfond og tilskotsordningar, men har elles avgrensa med verkemidlar.

Mykje av skogen i Sunnfjord er naturskog der det i mindre grad vert drive aktivt skogbruk. Naturskogen har stor verdi for naturmangfaldet og økosystemtenester som karbonbinding.

Ivaretaking av naturskogen er eit tiltak som høyrer saman med berekraftig arealbruk omtalt nedanfor.

5.5.2 Berekraftig arealbruk

Ansvar: Areal og byggesak

Tiltakseffekt: Ikkje kvantifisert

Kostnader: Eigeninnsats gjennom planarbeid og prosjekt, eksterne tenester og verktøy

Finansieringsbehov: Igangsetting og deltaking i prosjekt kan ikkje løysast innanfor gjeldande driftsbudsjett. Behov for 200 000 kroner per år over driftsbudsjettet for å kunne søkje eksterne tilskot og gjennomføre aktuelle prosjekt

Gjennom kommuneplanen sin arealdel vil Sunnfjord kommune ta vare på viktige areal for karbonlagring og –binding. Område som er aktuelle for utbygging til næring, bustad, infrastruktur eller annan arealbruk må vurderast i høve til det samla klimafotavtrykket. Som planmyndighet vil kommunen legge føringar for å unngå nedbygging av viktige karbonlager i skog og myr.

I kommuneplanen sin arealdel for 2023-2034 er det utarbeidd arealrekneskap som viser den overordna arealbruken i den nye planen samanlikna med den gamle planen. Dette er eit grovt uttrykk for graden av areal- og klimanøytral arealbruk. Sunnfjord kommune vil utvikle arealrekneskapen vidare til å analyse kva naturverdiar dei ulike arealføremåla inneheld og i kva grad kommunen tek vare på viktige areal. Kartlegging av karbonrike areal, økosystemtenester og naturmangfold vil vere viktig for å styrke arealrekneskapen som eit verktøy for naturforvaltninga.

Det finst gode verktøy innanfor areal- og transportplanlegging som kan gjere overordna planarbeid betre og meir effektivt i kommunen, både i analysar og i kommunikasjon med innbyggjarar og politikarar. Slike verktøy føreset at kommunen prioriterer midlar og ressursar til implementering og oppfølging.

5.6 Klimatilpassing, naturmangfold og andre tema

Tiltak for å tilpasse kommunen til klimaendringane og auka naturfare er ikkje ein del av klimabudsjettet. Klimatilpassing blir inkludert gjennom andre prosjekt og finansiering av tiltak blir lagt inn i økonomiplanen på vanleg måte.

Naturmangfold, klimarettferd og folkehelse er heller ikkje med i dette første klimabudsjettet i Sunnfjord kommune, men kan bli med etter kvart når klimaomstillingsplanen blir revidert.

6 Mål og tiltaksbanar

Hovudmålet i klimaomstillingssplanen 2019-2030 er at kommunen skal bli smartare, tryggare og grønare. Klimagassutsleppa skal reduserast med minst 40 % innan 2030 i forhold til 1990.

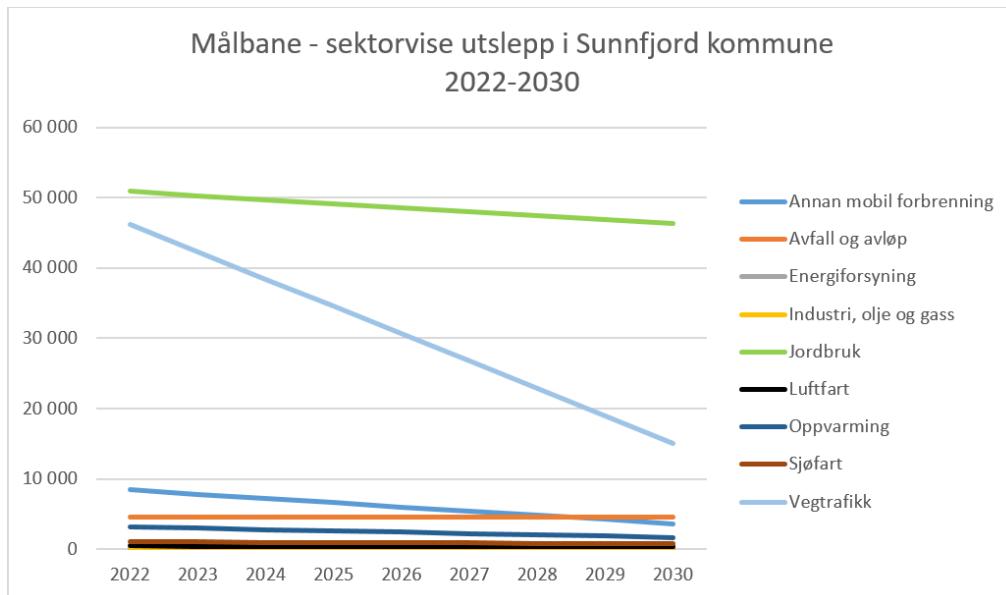
Det er i dag berre klimarekneskapen for kommunen som geografisk område, altså dei direkte utsleppa, som er god nok til å vise årlege endringar i utsleppa. Mål om utsleppskutt blir difor knytt til dette perspektivet. Mål for andre utsleppsperspektiv blir formulert som konkrete endringar i aktivitet, og evaluert gjennom indikatorar og annan tilgjengeleg statistikk.

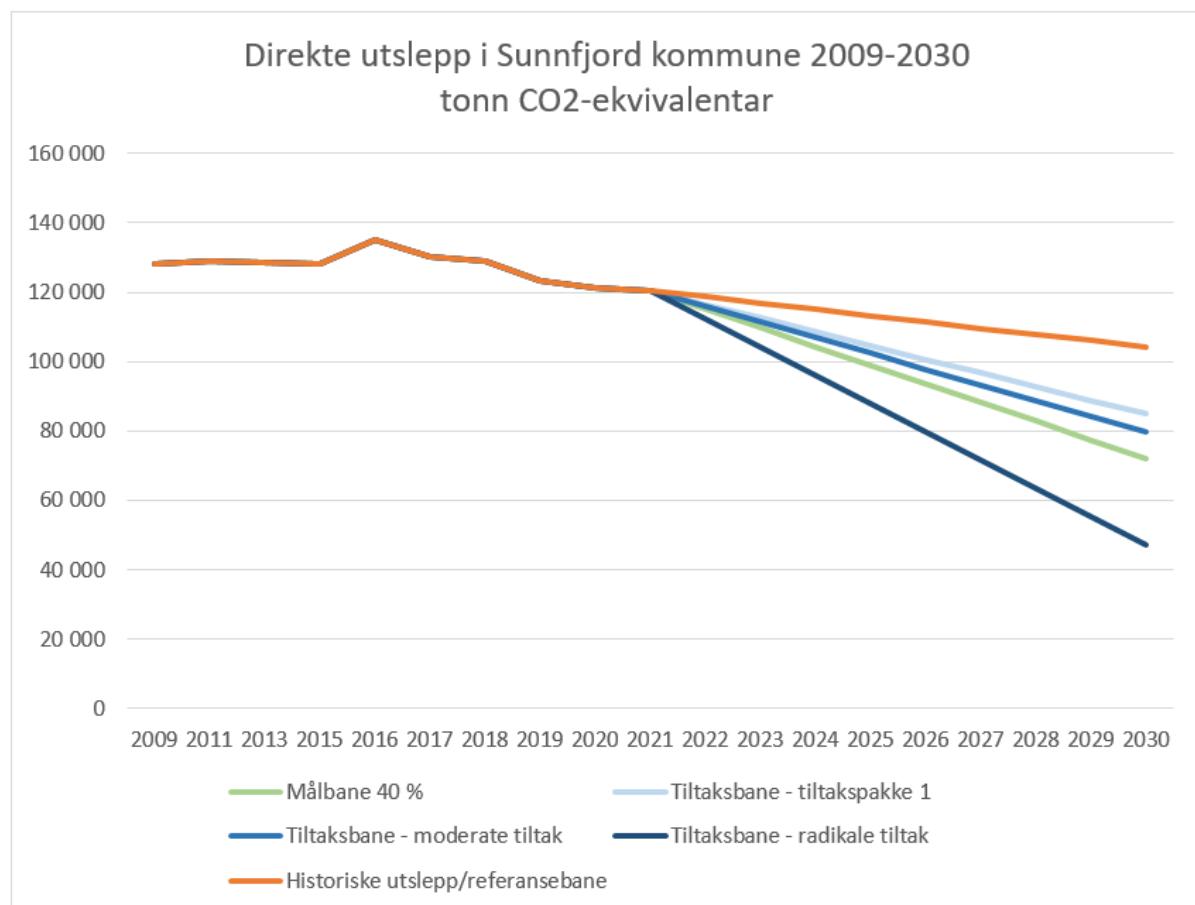
Det finst ikkje god statistikk for utsleppa i 1990 på kommunenivå. Det er såleis ei utfordring å bruke dette årstalet som referanseår. Miljødirektoratet sin klimarekneskap har tidsserie frå 2009, og rekneskapen blir stadig utvikla. Per april 2023 har direktoratet utarbeidd tal for kommunane til og med 2021.

Målet for reduserte utslepp blir sett til 40 % innan 2030, og med 2021 som referanseår.

Tiltak innanfor vegtrafikk, jordbruk og annan mobil forbrenning har størst påverknad på utsleppa. Sjøfart, luftfart, energiforsyning, industri, olje og gass har svært liten betydning for å nå målet i vår kommune. Oppvarming av bygg, avfall og avløp har også liten betydning, sjølv om dei er viktige sektorar og ofte må sjåast i samanheng med tiltak i andre sektorar.

Gjennom Regional plan for klima 2022-2035 har Vestland fylkeskommune signalisert høge klimaambisjonar. Når det gjeld jordbruket er det tydeleggjort at utslepp knytt til naturlege prosessar frå husdyr og gjødsel vil skje. Klimagassutsleppa skal reduserast så mykje som råd, men i tråd med Landbruks klimaplan. Ut i frå dette er det mest realistisk med eit mål om 10 % reduserte utslepp i jordbruket innan 2030 i Sunnfjord kommune. For å nå eit mål om 40 % samla reduserte direkte utslepp, må vegtrafikk og annan mobil forbrenning bidra med høvesvis 70 % og 60 % kutt innan 2030, slik det er framstilt i diagrammet nedanfor.

Figurar: Sunnfjord kommune, 2023. Kjelder: Miljødirektoratet, Vestland fylkeskommune

Referansebana viser historiske utslepp til og med 2021, og framskriving av utslepp vidare til 2030. Referansebana anslår korleis utsleppa kan utvikle seg utan nye utsleppsreduserande tiltak eller verkemiddel utover noverande vedteken politikk, og dannar eit grunnlag for å måle effekten av tiltak. Kunnskapsgrunnlaget i Regional klimaplan for Vestland fylkeskommune er lagt til grunn for utrekning av referansebana.

Målbana viser nødvendig utvikling i utsleppa dersom Sunnfjord kommune skal redusere utsleppa med minimum 40 % innan 2030, i tråd med klimaomstillingssplanen. Diagrammet ovanfor viser at kommunen må minst bidra til å gjennomføre fylket sin tiltakspakke 1 og 2 for å nå målet.

Klimabudsjettet er gapet mellom referansebana og målbana, og utgjer det samla utsleppskuttet fram til 2030. Endringar i nasjonal politikk og måloppnåing vil påverke referansebana og målbana dei neste åra. Banene er framstilt som ei lineær utvikling. Den faktiske utviklinga vil mest sannsynleg vere ei kurve som blir brattare mot slutten av perioden.

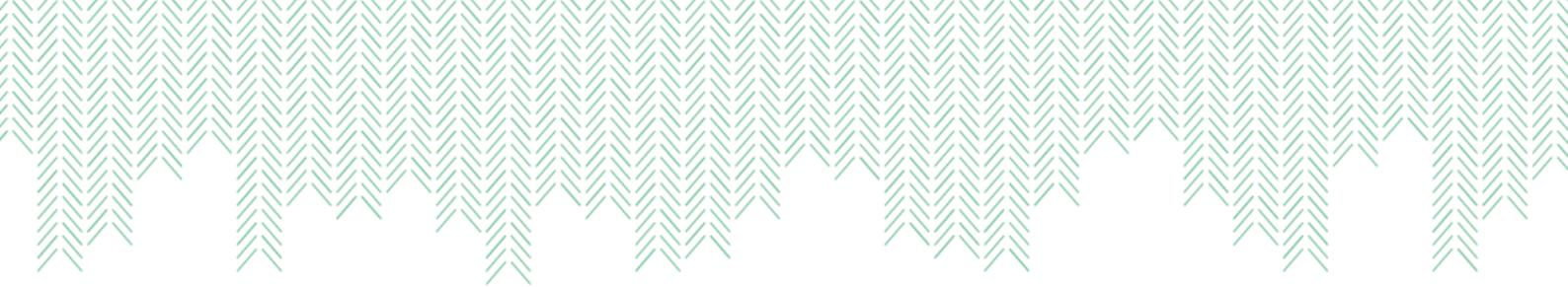
Tiltaksbanene viser tre ulike løp basert på Utsleppsanalysen mot 2030, utarbeidd av CICERO som grunnlag for Regional klimaplan.

Fossile klimagassutslepp vil framleis vere til stades i delar av sjøfart, restutslepp frå karbonfangst i avfallsforbrenning og industri, og metan- og lystgassutslepp i jordbruk, avfall og avløp, og frå bruk av biodrivstoff i andre sektorar.

Tiltakspakker i Regional klimaplan:

Tiltakspakke 1 – relevante tiltak frå Klimaplan for 2021-2030 (klima- og miljødepartementet, 2021)	Sektor/utsleppskjelde
Utvila bruk av landstraum	Sjøfart
Innfasing av nye energiberarar på skip utanom kollektivtransport	Sjøfart
100 % av nye personbilar er elektriske innan utgangen av 2025	Vegtrafikk
100 % av nye lette varebilar er nullutslepp innan utgangen av 2025	Vegtrafikk
100 % av nye tyngre varebilar er nullutslepp i 2030	Vegtrafikk
50 % av nye lastebilar er nullutslepp i 2030	Vegtrafikk
100 % av nye bybussar er nullutslepp i 2025	Vegtrafikk
75 % av nye langdistansebussar er nullutslepp i 2030	Vegtrafikk
Omsetnadskrav for biodrivstoff i vegtransport	Vegtrafikk
Auka utsortering av plastavfall og brukte tekstil til materialattvinnning	Energiforsyning
Berekraftig kosthald	Jordbruk
Redusert matsvinn	Jordbruk
Omsetnadskrav for biodiesel i anleggsdiesel frå 2022	Anna mobil forbrenning
Utfasing av gass til byggvarme på byggeplassar	Oppvarming
Krav om 30 % biodrivstoff i luftfart innan 2030	Luftfart
Tiltakspakke 2 – moderate tiltak utover tiltakspakke 1	Sektor/utsleppskjelde
Erstatte fossil forbrenning i industrien	Industri, olje og gass
Fossilfri drift for alle fartøy i kollektivtrafikken	Sjøfart
Forbetra logistikk og auka effektivisering av lastebilar	Vegtrafikk
70 % av nye ikkje-veggåande maskinar utsleppsfree innan 2030	Anna mobil forbrenning
Erstatte gassbruk til permanent oppvarming av bygg	Oppvarming
Tiltakspakke 3 – radikale tiltak utover tiltakspakke 1 og 2	Sektor/utsleppskjelde
Påbod om landstraum i alle hamner i Sunnfjord	Sjøfart
Nullutsleppsone for personbilar i Sunnfjord	Vegtrafikk
Nullutsleppsone for varebilar i Sunnfjord	Vegtrafikk
Nullutsleppsone for tungtransport i Sunnfjord	Vegtrafikk
Nullutsleppsone for bussar i Sunnfjord	Vegtrafikk
Påbod om fossilfrie motorreiskap i Sunnfjord	Anna mobil forbrenning
Berre fylling av jetparafin med reint eller høg innblandingsgrad av biodrivstoff ved alle lufthamner i Sunnfjord	Luftfart

Referansar

[Førdepakken](#)

[Landbrukets Klimaplan](#)

[Klimaavtalen mellom regjeringa og landbruket](#)

[Miljødirektoratet \(2022\) – klimagassutslepp i kommunane](#)

[Miljøstatus i Norge \(2022\)](#)

[Klimaomstillingsplan 2019-2030](#)

[Folkets Fotavtrykk](#)

[Klimakost](#)

[Klimakur 2030](#)

[Regional plan for klima 2022-2035](#)

[Utsleppsanalyse mot 2030 for Vestland fylkeskommune](#)

[Tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren \(LULUCF\): Hvordan Norge kan redusere utslipp av klimagasser fra arealbruksendringer innen 2030](#)

[Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2019-2030](#)

